

Uz sākumlapu>Prasības iesniegšana tiesā>**Juridiskā palīdzība**

**Juridiskā palīdzība**

Slovākija

### 1 Ar kādām izmaksām ir saistīta tiesvedība un kurš tās parasti sedz?

Tiesvedības izmaksas ir jo īpaši pušu un viņu pārstāvju izdevumi, tostarp tiesu nodevas, pušu un viņu likumīgo pārstāvju zaudētie ienākumi, pierādījumu vākšanas izmaksas, notāru izdevumi un maksas par tiesas komisāra veiktajām darbībām, testamenta izpildītāja maksas un izdevumi mantojuma lietu izskatīšanā, tulka atlīdzība, kā arī pārstāvības maksas, ja pārstāvību nodrošina advokāts.

Tiesvedības puses sedz tiesvedības izmaksas, kas radušās gan viņām pašām, gan viņu pārstāvjiem. Puses kopīgās izmaksas maksā proporcionāli viņu iesaistei lietā un tiesvedībā.

Ja pušu pārstāvībai ir norīkots advokāts, valsts sedz advokāta izdevumus un pārstāvības nodevu.

Mantojuma lietu izskatīšanā notāra atlīdzību un izdevumus sedz mantinieks, ar nosacījumu, ka mantojumam nepiemēro maksātnespējas procedūru. Ja ir vairāki mantinieki, viņi šīs izmaksas maksā proporcionāli savas mantojuma daļas neto vērtībai. Citos gadījumos šīs izmaksas sedz valsts.

### 2 Kas ir juridiskā palīdzība?

Termiņš "juridiskā palīdzība" ir noteikts Likumā Nr. 327/2005 par juridiskās palīdzības sniegšanu trūcīgām personām un ar ko groza Likumu Nr. 586/2003 par juridiskajām profesijām un Likumu Nr. 455/1991 par tirdzniecības darbību (Tirdzniecības likumu), kurā grozījumi izdarīti ar Likumu Nr. 8/2005 (turpmāk "Juridiskās palīdzības likums"). Juridiskās palīdzības likuma 4. iedaļas a) punktā ir noteikts: "*(J)uridiskā palīdzība ir juridisko pakalpojumu sniegšana personām, kuras atbilstīgi šim likumam ir tiesīgas īstenot savas tiesības, ietverot jo īpaši juridiskās konsultācijas, palīdzību attiecībā uz ārpusstiesas procedūrām, tajā skaitā strīdu izšķiršanas veicināšanu ar mediācijas palīdzību, tiesām paredzētu iesniegumu sagatavošanu, pārstāvību tiesas procesos un ar tiem saistīto darbību izpildi, kā arī saistīto izmaksu pilnīgu vai daļēju segšanu.*"

Stikāku informāciju skatīt [Juridiskās palīdzības centra tīmekļa vietnē](#), kas pieejama arī [angļu valodā](#).

### 3 Kādi ir juridiskās palīdzības piešķiršanas nosacījumi?

Iepriekšēju konsultāciju sniedz arī juridiskās palīdzības centrs.

Iepriekšēju konsultāciju var izmantot jebkura fiziska persona. Iepriekšēja konsultācija ir vērsta uz to, lai:

izskaidrotu nosacījumus, ar kādiem tiek piešķirta juridiskā palīdzība;

sniegtu pamata juridisko konsultāciju;

konkrētā lietā norādītu uz termiņa kavējuma risku;

palīdzētu aizpildīt pieteikumu juridiskās palīdzības saņemšanai.

Iepriekšēja konsultācija tiek sniegta par vienu juridisku lietu, tikai vienu reizi un ne ilgāk par vienu stundu. Maksa par vienas iepriekšējas konsultācijas sniegšanu, t. i., 4,50 EUR, ir noteikta Juridiskās palīdzības likumā.

Atbilstīgi Juridiskās palīdzības likumā noteiktajiem nosacījumiem valsts iekšienē esošu strīdu gadījumā juridisko palīdzību var piešķirt jebkurai fiziskai personai, bet pārrobežu strīdu gadījumā to var piešķirt tikai tādai fiziskai personai, kuras domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta atrodas dalībvalstī (attiecas uz visām Eiropas Savienības dalībvalstīm, izņemot Dāniju).

"Tiesīgas personas" ir fiziskas personas, kurām pēc tam, kad tās ir pierādījušas savu atbilstību Juridiskās palīdzības likuma 6. iedaļā noteiktajiem nosacījumiem, ar Juridiskās palīdzības centra galīgo lēmumu ir piešķirtas tiesības uz juridisko palīdzību.

"Tiesīgas ārvalstu personas" ir fiziskas personas, kuras atbilst Juridiskās palīdzības likumā noteiktajiem nosacījumiem par tiesībām uz juridisko palīdzību pārrobežu strīdā un kuru tiesības ir piešķirtas ar Juridiskās palīdzības centra galīgo lēmumu.

"Tiesīgas personas valsts iekšienē" ir fiziskas personas, kas pastāvīgi vai uz laiku dzīvo Slovākijas Republikā un lūdz juridisko palīdzību citā dalībvalstī, kurā kompetentā tiesa izskata pārrobežu strīdu.

**Fiziskām personām ir tiesības saņemt juridisko palīdzību, ja tās vienlaikus atbilst šādiem trim nosacījumiem** (fiziskām personām šiem nosacījumiem ir jāatbilst valsts iekšējo strīdu gadījumā; uz personas maksātnespējas procesu šie noteikumi neattiecas):

**a) fiziskā persona ir trūcīga**, t. i., tā saņem materiālo vajadzību pabalstu un ar to saistītos pabalstus, fiziskās personas ienākumi nepārsniedz vairāk kā 1,4 reizes iztikas minimumu (vai nepārsniedz vairāk kā 1,6 reizes iztikas minimumu, ja juridiskā palīdzība tiek sniegta ar prasītāja iemaksu saskaņā ar likumā paredzētajiem nosacījumiem un tā nevar nodrošināt juridiskos pakalpojumus, izmantojot savus līdzekļus (ienākumu līmeni apliecinošajiem dokumentiem ir jābūt izdotiem ne senāk kā pirms trīs mēnešiem);

**b) strīds nav acīmredzami nepamatots;**

**c) strīda vērtība pārsniedz attiecīgajos tiesību aktos noteiktās minimālās algas vērtību** (tas neattiecas uz strīdiem, kuros strīda vērtību nevar noteikt, piemēram, ja tiek lemts par vecāku tiesībām un pienākumiem attiecībā uz nepilngadīgajiem).

### 4 Vai juridisko palīdzību piešķir visu veidu tiesvedībā?

Saskaņā ar Juridiskās palīdzības likumu juridisko palīdzību var piešķirt civiltiesību, darba tiesību un ģimenes tiesību lietās, īpašajos tiesību aktos noteiktās parādsaistību dzēšanas procedūrās, administratīvās tiesas tiesvedībā un šādās lietās arī Slovākijas Republikas Konstitucionālās tiesas tiesvedībā ("strīdi valsts iekšienē").

Attiecībā uz pārrobežu strīdiem juridisko palīdzību atbilstīgi Juridiskās palīdzības likumam var piešķirt civiltiesību, ģimenes tiesību, komerciesību un patvēruma meklēšanas lietās, administratīvajās lietās par izraidīšanu, ar trešās valsts valstspiederīgā aizturēšanu saistītā tiesvedībā, ar pieteikuma iesniedzēja aizturēšanu saistītā tiesvedībā, ar patvēruma piešķiršanu saistītā tiesvedībā un šādās lietās arī administratīvās tiesas tiesvedībā un Slovākijas Republikas Konstitucionālās tiesas tiesvedībā, un personām, attiecībā uz kurām saskaņā ar īpašajiem tiesību aktiem ir apturēta darba tiesību akta spēkā esamība tiesvedībā, kas attiecas uz ārkārtas pasākuma pieteikuma iesniegšanu.

Krimināltiesību jautājumi neietilpst Juridiskās palīdzības centra darbības jomā.

### 5 Vai nepieciešamības gadījumā ir īpaša procedūra?

Jā, gadījumā, ja pieteikuma iesniedzēji riskē nokavēt termiņu, viņi vienlaikus ar sava pieteikuma iesniegšanu Juridiskās palīdzības centram var pieteikties pagaidu juridiskās palīdzības saņemšanai; viņiem ir jāpierāda konkrēta termiņa kavējuma risks. Pēc tam Juridiskās palīdzības centrs — pirms tas lemj par juridiskās palīdzības tiesību piešķiršanu — bez nepamatotas kavēšanās pieņem lēmumu par pagaidu juridiskās palīdzības piešķiršanu.

## 6 Kur ir atrodama juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapa?

Pieteikumi ir pieejami [Juridiskās palīdzības centra tīmekļa vietnē](#) un jebkurā Juridiskās palīdzības centra birojā.

## 7 Kādi dokumenti jāiesniedz kopā ar juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapu?

Tiem ir jābūt dokumentiem, kuri pamato pieteikuma veidlapā sniegto informāciju un pierāda pieteikuma iesniedzēja līdzekļu trūkumu (dokumenti, kas pierāda līdzekļu trūkumu, ir jābūt izdotiem ne senāk kā pirms trīs mēnešiem).

## 8 Kur ir jāiesniedz juridiskās palīdzības pieteikuma veidlapa?

Juridiskās palīdzības centra birojā, kurš atrodas vistuvāk pieteikuma iesniedzēja pagaidu vai pastāvīgajai dzīvesvietai. Sīkāku informāciju skatīt [Juridiskās palīdzības centra tīmekļa vietnē](#).

## 9 Kā es varu noskaidrot, vai man ir tiesības saņemt juridisko palīdzību?

Juridiskās palīdzības centrs pieņem lēmumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu 30 dienu laikā pēc pieteikuma saņemšanas (60 dienu laikā pārrobežu pieteikumu gadījumā); lēmumu nosūta ierakstītā sūtījumā un piegādā adresātam personīgi, vai arī tas tiek nosūtīts elektroniski ar autentificētu elektronisko parakstu, izmantojot pieteicēja aktivizēto elektronisko pastkasti.

## 10 Kas man būtu jādara, ja man ir tiesības saņemt juridisko palīdzību?

Pēc Juridiskās palīdzības centra uzaicinājuma pieteikumu iesniedzējiem ir jānoslēdz juridiskās palīdzības līgums tieši ar centru vai ar ieceltu advokātu un jāpiešķir centram vai ieceltajam advokātam pārstāvības pilnvaras attiecībā uz darbībām, kas saistītas ar juridiskās palīdzības piešķiršanu, trīs mēnešu laikā pēc juridiskās palīdzības piešķiršanas galīgā lēmuma pieņemšanas.

## 11 Kurš izraugās manu advokātu, ja man ir tiesības saņemt juridisko palīdzību?

Ar lēmumu, ar ko piešķir tiesības uz juridisko palīdzību, Juridiskās palīdzības centrs ieceļ advokātu, centra juridisko padomnieku vai mediatoru, kas tiesīgo personu pārstāvētu tiesā vai mediācijas procedūrā, ja tas nepieciešams tās interešu nodrošināšanai.

## 12 Vai juridiskā palīdzība sedz visas tiesvedības izmaksas?

Ar Juridiskās palīdzības centra lēmumu vai nu tiek piešķirtas tiesības uz juridisko palīdzību pilnā apmērā, tiesības uz juridisko palīdzību ar pieteikuma iesniedzēja 20 % iemaksu juridisko izdevumu segšanai, vai arī tiesības uz juridisko palīdzību tiek atteiktas.

## 13 Kurš sedz pārējās izmaksas, ja man ir tiesības saņemt tikai ierobežotu juridisko palīdzību?

Neattiecas.

## 14 Vai juridiskā palīdzība attiecas arī uz pārsūdzībām?

Jā, juridisko palīdzību piešķir arī attiecībā uz parasto un ārkārtas apelācijas tiesvedību un izpildes procedūrām.

## 15 Vai juridisko palīdzību var atsaukt pirms tiesvedības pabeigšanas (vai arī anulēt pēc tiesvedības pabeigšanas)?

Jā, juridisko palīdzību var anulēt, pirms tiek pabeigta tiesvedība. Apstākļus, kādos juridiskā palīdzība var tikt anulēta, reglamentē Juridiskās palīdzības likuma 14. iedaļa.

Juridiskās palīdzības centrs var nolemt anulēt juridisko palīdzību šādos apstākļos:

ja tiesīgā persona nesadarbojas ar centru vai iecelto advokātu tā, kā tas prasīts,

ja juridiskās palīdzības sniegšanas gaitā mainās tiesīgās personas ienākumi un finansiālā situācija un tā vairs neatbilst 6. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteiktajam nosacījumam par juridiskās palīdzības tiesību turpināšanu,

ja tiesīgā persona nenoslēdz līgumu ar iecelto advokātu vai nepiešķir pārstāvības pilnvaras centram vai ieceltajam advokātam trīs mēnešu laikā pēc juridiskās palīdzības piešķiršanas galīgā lēmuma pieņemšanas,

ja noskaidrojas, ka pieteikuma iesniedzējam tiesības uz juridisko palīdzību ir piešķirtas, pamatojoties uz nepatiesu vai nepilnīgu informāciju,

vai ja tiesīgā persona nerīkojas pēc pieprasījuma, kas minēts 13. panta 3. punktā (t. i., pēc centra pieprasījuma 8 dienu laikā iesniegt pierādījumus, kuri apliecina, ka tiesīgā persona joprojām kvalificējas juridiskās palīdzības saņemšanai).

## 16 Vai es varu apstrīdēt atteikumu piešķirt juridisko palīdzību?

Ja procedūra ir pārtraukta saskaņā ar Administratīvā procesa kodeksu (piemēram, nepieciešamo dokumentu neiesniegšanas dēļ), 15 dienu laikā pēc lēmuma saņemšanas ir iespējams iesniegt apelācijas sūdzību administratīvā procesa kārtībā.

Ja procedūra vai, precīzāk, juridiskās palīdzības pieteikums nav apstiprināts saskaņā ar grozīto Likumu Nr. 327/2005 (piemēram, tāpēc, ka strīds ir acīmredzami nepamatots vai pieteikuma iesniedzējs neatbilst ienākumu kritērijam), ir iespējams 15 dienu laikā pēc lēmuma saņemšanas iesniegt apelācijas sūdzību administratīvajā tiesā administratīvās prasības veidā.

Lēmumā, ar kuru juridiskā palīdzība tiek noraidīta, ir jābūt ietvertiem datiem, kas noteikti īpašajos tiesību aktos (t. i., grozītajā Administratīvā procesa likumā Nr. 71/1967 (Administratīvā procesa kodeksā)), un tajā pieteikuma iesniedzējs ir jāinformē, ka tad, ja mainās viņa ienākumi vai finansiālā situācija, viņš var atkārtoti iesniegt pieteikumu par to pašu lietu tikai sešus mēnešus pēc lēmuma pieņemšanas.

## 17 Vai juridiskās palīdzības pieprasīšana aptur noilguma termiņu?

Parasti juridiskās palīdzības pieprasījums neaptur noilguma termiņu. Vienīgais izņēmums ir termiņš prasības celšanai administratīvajā tiesā. Ja pirms prasības celšanas pieteikuma iesniedzējs lūdz Juridiskās palīdzības centru nodrošināt advokātu saskaņā ar īpašiem tiesību aktiem, termiņš prasības celšanai administratīvajā tiesā tiek apturēts no šāda lūguma iesniegšanas dienas līdz galīgā lēmuma pieņemšanai par šo pieprasījumu.

Ja pastāv risks, ka tiks nokavēts termiņš, un ja pieprasījums acīmredzami netika iesniegts laikā (termiņa pēdējā dienā), Juridiskās palīdzības centrs var nolemt, ka tiesības uz juridisko palīdzību saistībā ar konkrētu procesuālo darbību (piemēram, prasības celšanu, piedalīšanos tiesas sēdē u. c.) būtu provizoriski jāpiešķir pat pirms juridiskās palīdzības pieprasījuma izvērtēšanas; to varētu darīt pat atkārtoti attiecībā uz dažādām procesuālām darbībām ar nosacījumu, ka ir iespējams precīzi noteikt procedūras un tiesības, kas var būt pretrunā noilgumam, un ar nosacījumu, ka kopā ar pieprasījumu iesniegtie vai tajā norādītie dokumenti un pierādījumi ļauj veikt attiecīgo procesuālo darbību.

Saskaņā ar likumu centrs var arī *ex post* iekasēt tiesvedības izdevumus tādā apmērā, kāds noteikts saskaņā ar īpašiem tiesību aktiem, ja no juridiskās palīdzības saņemšanas nosacījumu novērtējuma izriet, ka pieteikuma iesniedzējs neatbilst šiem nosacījumiem.

Lapa atjaunināta: 21/03/2024

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviešušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.